

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/19-01/91

URBROJ: 65-19-07

Zagreb, 31. listopada 2019.

P.Z. br. 651

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Konačni prijedlog zakona o pomilovanju***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 31. listopada 2019. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Dražena Bošnjakovića, ministra pravosuđa, Juru Martinovića, dr. sc. Kristiana Turkalja i mr. sc. Josipa Salapića, državne tajnike u Ministarstvu pravosuđa, te Vedranu Šimundžu Nikolić i Ivana Crnčeca, pomoćnike ministra pravosuđa.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/19-01/69
Urbroj: 50301-25/27-19-7

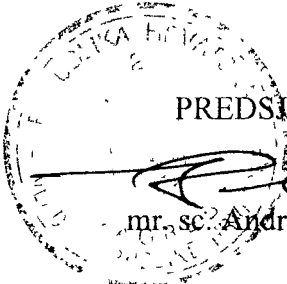

Zagreb, 31. listopada 2019.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Konačni prijedlog zakona o pomilovanju

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o pomilovanju.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Dražena Bošnjakovića, ministra pravosuđa, Juru Martinovića, dr. sc. Kristiana Turkalja i mr. se. Josipa Salapića, državne tajnike u Ministarstvu pravosuđa, te Vedranu Šimundžu Nikolić i Ivana Crnčeca, pomoćnike ministra pravosuđa.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O POMILOVANJU**

Zagreb, listopad 2019.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POMILOVANJU

Sadržaj Zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom propisuju se oblici pomilovanja, učinci pomilovanja, osobe ovlaštene za podnošenje molbe za pomilovanje te postupak nadležnih tijela u vezi s pomilovanjem.

Primjena Zakona

Članak 2.

Predsjednik Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Predsjednik) daje pomilovanja osuđenim fizičkim osobama za izrečene kaznenopravne sankcije koje su izrekli sudovi u Republici Hrvatskoj ili koje se izvršavaju u Republici Hrvatskoj i za njihove pravne posljedice.

Oblici pomilovanja

Članak 3.

(1) Pomilovanjem se poimence određenoj fizičkoj osobi:

1. daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne
2. zamjenjuje izrečena kazna, djelomična uvjetna osuda, uvjetna osuda ili rad za opće dobro blažom kaznom po vrsti ili mjeri
3. daje prijevremena rehabilitacija
4. ukida ili određuje kraće trajanje pravne posljedice osude
5. ukida ili određuje kraće trajanje sigurnosne mjere zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti, zabrane upravljanja motornim vozilom, zabrane pristupa internetu i protjerivanja stranca iz zemlje.

(2) Pomilovanjem se ne dira u prava trećih osoba koja se temelje na osudi.

Učinci pomilovanja

Članak 4.

(1) Kada se pomilovanjem izrečena kazna zatvora zamjenjuje blažom kaznom, djelomičnom uvjetnom osudom, uvjetnom osudom ili radom za opće dobro, primijenit će se kaznenopravne sankcije propisane kaznenim zakonodavstvom Republike Hrvatske.

(2) Prijevremena rehabilitacija pomilovanjem nije ograničena ni visinom izrečene kazne niti vrstom kaznenog djela za koje je izrečena osuda.

(3) Pravni učinci prijevremene rehabilitacije pomilovanjem istovjetni su učincima rehabilitacije prema odredbama zakona kojim se uređuju pravne posljedice osude, kaznena evidencija i rehabilitacija.

Osobe ovlaštene podnijeti molbu

Članak 5.

(1) Postupak pomilovanja pokreće se molbom osuđenika ili njegovog branitelja.

(2) Molbu može podnijeti i osoba ovlaštena na podnošenje žalbe u korist optuženika u kaznenom postupku.

Podnošenje molbe za pomilovanje

Članak 6.

(1) Molba za pomilovanje (u daljnjem tekstu: molba) može se podnijeti nakon pravomoćnosti presude.

(2) Molba kojom se traži prijevremena rehabilitacija može se podnijeti nakon:

1. izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora ili dugotrajnog zatvora

2. plaćanja novčane kazne

3. proteka roka provjeravanja kod uvjetne osude

4. izvršenja rada za opće dobro i

5. pravomoćnosti odluke o oslobođenju od kazne.

(3) Molba ne odgađa izvršenje kaznenopravne sankcije.

Ponavljanje molbe

Članak 7.

(1) Molba osuđenika kojem je izrečena kazna zatvora u trajanju do tri godine zatvora ili blaža kazna može se ponoviti nakon šest mjeseci od dana donošenja posljednje odluke o pomilovanju.

(2) Molba osuđenika kojem je izrečena kazna zatvora u trajanju dužem od tri godine zatvora može se ponoviti nakon godine dana od dana donošenja posljednje odluke o pomilovanju.

(3) Molba osuđenika kojem je izrečena kazna zatvora u trajanju dužem od deset godina zatvora može se ponoviti nakon dvije godine od dana donošenja posljednje odluke o pomilovanju.

(4) Molba osuđenika kojem je izrečena kazna dugotrajnog zatvora može se ponoviti nakon deset godina od dana donošenja odluke o pomilovanju, a iza toga može se ponoviti nakon tri godine od dana posljednje odluke o pomilovanju.

Postupanje s molbom

Članak 8.

(1) Molba se predaje ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa (u daljnjem tekstu ministarstvo). Ako je molba predana drugom tijelu, kaznionici ili zatvoru, bez odgode se dostavlja ministarstvu.

(2) Molbu osuđenik koji se nalazi na izvršavanju kazne zatvora upućuje ministarstvu preko kaznionice ili zatvora u kojoj se izvršava kazna. Kaznionica ili zatvor je obvezna pri dostavljanju molbe priložiti i izvješće o ponašanju osuđenika, stanju njegova fizičkog i psihičkog zdravlja i drugim podacima relevantnim za rješavanje molbe.

Uvjeti za podnošenje molbe

Članak 9.

(1) Ministarstvo će utvrditi da ne postoje uvjeti za vođenje postupka pomilovanja:

1. ako je molba podnesena od strane neovlaštene osobe
2. ako je molba podnesena prije pravomoćnosti presude
3. ako je molba podnesena prije protoka rokova predviđenih u članku 6. stavku 2. i članku 7. ovoga Zakona
4. ako je u međuvremenu kazna ili sigurnosna mjera izvršena, osim ako se molbom traži prijevremena rehabilitacija,
5. ako je u međuvremenu nastupila rehabilitacija
6. ako je osuđena osoba umrla ili je kazna izmijenjena odlukom suda povodom izvanrednog pravnog lijeka
7. ako je u međuvremenu osoba odustala od molbe
8. ako je podnesena za djelo koje nije propisano kaznenim zakonom.

(2) Pisanu obavijest o postojanju okolnosti iz stavka 1. ovoga članka ministarstvo će dostaviti podnositelju molbe.

(3) Pisanu obavijest o postojanju okolnosti iz stavka 1. točaka 4. do 7. ovoga članka ministarstvo će dostaviti Predsjedniku, ako mu je molba već dostavljena na odlučivanje.

Obavještanje o podnesenoj molbi i prikupljanje podataka

Članak 10.

(1) O molbi će ministarstvo obavijestiti Predsjednika te će po potrebi od kaznionice ili zatvora, suda koji je izrekao presudu prvog stupnja, suca izvršenja, probacijskog ureda i od drugih državnih tijela i ustanova te drugih subjekata zatražiti podatke relevantne za sastavljanje izvješća o molbi.

(2) Tijela iz stavka 1. ovoga članka obvezna su bez odgode dostaviti podatke koje je zatražilo ministarstvo, a mogu dostaviti i druge podatke koji su od značaja za razmatranje molbe i sastavljanje izvješća o molbi.

(3) Ministarstvo će po zaprimanju podataka iz stavka 2. ovoga članka u roku od 30 dana izraditi izvješće o molbi.

Izvješće o molbi

Članak 11.

O molbi se sastavlja izvješće koje sadržava:

- a) osobne podatke osuđenika
- b) zakonski naziv kaznenog djela i članak kaznenog zakona, podatke o presudi (naziv suda prvog i drugog stupnja, broj i datum presude), podatke o pravomoćno izrečenoj kaznenopravnoj sankciji uz navođenje okolnosti koje je sud uzeo u obzir pri izboru vrste i mjere kazne kao olakotne odnosno otegotne okolnosti
- c) podatke o smanjenju ili zamjeni kazne izvanrednim ublažavanjem kazne, amnestijom ili pomilovanjem
- d) podatke o naknadi ili umanjenju štete prouzrokovane kaznenim djelom te o oduzetoj imovinskoj koristi
- e) podatke o ranijoj osuđivanosti (za koja kaznena djela, na koju kaznu i je li kazna izvršena)
- f) podatke o kaznenim postupcima u tijeku
- g) podatke o zdravstvenom stanju osuđenika i njegovim obiteljskim prilikama
- h) podatke o izvršenju kazne (gdje izvršava kaznu i kada je započeto izvršavanje kazne i kada je očekivani istek kazne), za osobu koja nije upućena na izvršavanje kazne podatke o razlozima zbog kojih osuđena osoba nije upućena na izvršavanje kazne i do kada joj je odgođeno izvršenje, je li osuđenik na uvjetnom otpustu i do kada
- i) podatke o ponašanju osuđenika (pridržavanju pravila i naredbi uprave zatvora i kaznonica, odnos prema drugim osuđenicima i zaposlenicima, pogodnostima i mjerama stegovnog kažnjavanja i sl.) i
- j) stručnu ocjenu o osobnim svojstvima osuđenika, stručnu procjenu o sklonosti ponavljanju počinjenja kaznenih djela i ocjenu o tome u kojoj je mjeri izvršeni dio kazne utjecao na osuđenika.

Povjerenstvo za pomilovanja

Članak 12.

(1) Povjerenstvo za pomilovanja (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) osniva se pri ministarstvu.

(2) Povjerenstvo ima sedam članova, a čine ga ministar nadležan za poslove pravosuđa (u daljnjem tekstu: ministar) te šest istaknutih stručnjaka od kojih su dva člana iz područja prava te po jedan član iz područja medicine, psihologije, sociologije i defektologije.

(3) Predsjednik Povjerenstva je uvijek ministar, koji imenuje ostale članove na vrijeme od četiri godine na temelju javnog poziva, koji će se objaviti na mrežnim stranicama ministarstva.

(4) Povjerenstvo će donijeti Poslovnik o radu Povjerenstva za pomilovanja.

(5) Ministarstvo obavlja administrativne poslove za Povjerenstvo.

Rad Povjerenstva

Članak 13.

(1) Izvješće o molbi s predmetom spisa dostavlja se Povjerenstvu.

(2) Povjerenstvo će u roku od najkasnije 60 dana od dana primitka izvješća izraditi pisano obrazloženo mišljenje o molbi.

Dostavljanje molbe u Ured Predsjednika

Članak 14.

Ministarstvo bez odgađanja dostavlja Predsjedniku molbu s izvješćem i obrazloženim mišljenjem Povjerenstva te svim podacima relevantnim za odluku.

Obavješćavanje o odluci o pomilovanju

Članak 15.

(1) Odluku o pomilovanju Predsjednik dostavlja osuđeniku putem ministarstva.

(2) O odluci iz stavka 1. ovoga članka ministarstvo je obvezno izvijestiti podnositelja molbe, sud koji je donio odluku prvog stupnja, kaznionicu ili zatvor i suca izvršenja.

(3) Odluka kojom se daje pomilovanje objavljuje se u Narodnim novinama u skladu s propisima o zaštiti osobnih podataka.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Osnivanje Povjerenstva za pomilovanja

Članak 16.

Ministar će osnovati Povjerenstvo iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Donošenje Poslovnika o radu Povjerenstva za pomilovanja

Članak 17.

Povjerenstvo će donijeti poslovnik iz članka 12. stavka 4. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana osnivanja Povjerenstva.

Primjena zakona

Članak 18.

Na postupke pomilovanja koji su u tijeku primjenjivat će se odredbe Zakona o pomilovanju koji je važio u vrijeme podnošenja molbe.

Prestanak važenja

Članak 19.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o pomilovanju (Narodne novine, broj 175/03).

Stupanje na snagu

Članak 20.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ź E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Ustav Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustav) u članku 98. podstavku 4. Predsjedniku Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Predsjednik) daje ovlast da „daje pomilovanja“. Takav izričaj ustavne prerogative Predsjednika ostao je neizmijenjen kroz devet izmjena i dopuna Ustava.

Tijekom tog razdoblja, postupak pomilovanja bio je uređen dvama zakonima o pomilovanju. Prvi je bio objavljen u Narodnim novinama, br. 5/77, 47/90, 91/92 i 38/93 te je bio na snazi do 1. prosinca 2003. godine, kada je stupio na snagu drugi Zakon o pomilovanju koji je objavljen u Narodnim novinama, broj 175/03. Iako se ustavna osnova kroz cijelo to razdoblje nije mijenjala, navedeni zakoni su poznavali različita ograničenja ustavne prerogative Predsjednika da daje pomilovanja.

Stoga je Zakon o pomilovanju (Narodne novine, broj 175/03); (u daljnjem tekstu: Zakon/03), koji nije bio samo formalna novina, nego je u bitnome na drugačiji način uredio ustavnu ovlast pomilovanja, otvorio sporna pitanja ograničenja ustavnog prava Predsjednika „da daje pomilovanja“, kao na primjer pomilovanje samo pravomoćno osuđenih osoba, samo za kaznenopravne sankcije te samo na zahtjev ovlaštenih osoba, ali ne i po prijedlogu ili inicijativi. Najveći broj ustava u svijetu ne određuje izravno oblike i učinke pomilovanja, jer su ustavne odredbe obično iskazane općenitim izrazima koji ne označavaju precizno ni granice ni razloge ovlasti. Stoga su ta pitanja, ovisno o pravnom sustavu, prepuštena uređenju kaznenog zakonodavstva, posebnih propisa ili sudskih tumačenja.

U novije vrijeme postoje dvojbe je li moguće, ako Ustav ne predviđa nikakva ograničenja prerogative pomilovanja, takva ograničenja ipak predvidjeti Kaznenim zakonom ili Zakonom o pomilovanju. Doista je sporno je li dopušteno limitiranje oblika ili učinaka predsjedničke ovlasti. U teoriji istodobno postoje stajališta da predsjednička prerogativa pomilovanja nije podložna nikakvim zakonodavnim ograničenjima i kontrolama, ali i stajališta prema kojima su danas nužna ograničenja ovlasti takve širine. Ustav izrijeком samo daje ovlast pomilovanja Predsjedniku i ništa više ni manje od toga te zaista ne postoji ustavna odredba koja bi propisivala da će se materija pomilovanja detaljnije urediti zakonom.

Slijedom navedenog postavilo se pitanje mogućnosti i opravdanosti prakse da se ustavnopravne praznine *praeter constitutionem* popunjavaju zakonskim normama i praksom. Prof. dr. sc. Davor Krapac u izdvojenom mišljenju uz rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske od 23. ožujka 2011. godine, broj U-I-957-2007 i U-I-2290-2009 iznosi stav da Zakon/03 krši ustavno načelo diobe vlasti zbog prevelikog zadiranja zakonodavca u ustavnu ovlast Predsjednika koja samim Ustavom nije ograničena niti je dano pravo zakonodavcu da to „davanje“ uredi zakonom.

Naime, Zakon/03 u članku 1. stavku 2. propisivao je da Predsjednik daje pomilovanja osuđenim osobama za kaznenopravne sankcije koje su izrečene od strane sudova u Republici Hrvatskoj ili koje se izvršavaju u Republici Hrvatskoj i za njihove pravne posljedice, dok je u članku 4. tog Zakona propisano da se postupak pomilovanja pokreće molbom osuđene osobe te osobe ovlaštene na podnošenje žalbe u korist optuženika. Iz navedenih odredaba, kao i cijelog teksta Zakona/03, uz već spomenuta ograničenja vezano za oblik pomilovanja i ovlaštenike za

pokretanje postupka pomilovanja, proizlaze i ograničenja u vidu nemogućnosti oprosta od kaznenog progona te ukidanja uvjetne osude.

Međutim, iako je pomilovanje ustavnopravna materija, stav je zakonopisca da je i ta materija podložna ograničenjima koja, upravo zbog ustavnosti prerogativa, moraju biti razumna i opravdana u pogledu sadržaja, odnosno oblika pomilovanja. Takvo rješenje vidljivo je i u komparativnim primjerima, na primjer Republike Slovenije, a o ustavnosti zakonskog rješenja Zakona/03, konkretno o objavljivanju odluka o pomilovanju u službenom glasniku Republike Hrvatske, koje je propisano u članku 12. stavku 3., ocjenu je dao i Ustavni sud Republike Hrvatske, zaključivši u svom rješenju od 23. ožujka 2011. godine, broj U-I-957-2007 i U-I-2290-2009 da, iako je akt pomilovanja relikv povijesne uloge apsolutnog suverena, pa u načelu sadrži neograničene diskrecijske prerogative ovlaštenika, u demokratskom društvu nije dopušten nijedan akt koji bi bio izraz apsolutne samovolje nepodložne bilo kakvom nadzoru, zbog čega se, po ocjeni Ustavnog suda Republike Hrvatske, barem kroz javnu objavu odluka o pomilovanju, a koje nisu obrazložene, osigurava nužan stupanj nadzora i uvida u vršenju te ustavnopravne predsjedničke ovlasti.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Zakon o pomilovanju nužno je uskladiti s Kaznenim zakonom (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17 i 118/18; u daljnjem tekstu: KZ/11), čija je primjena započela 1. siječnja 2013. godine, ali je potrebno da bude primjenjiv i u postupku pomilovanja za kaznene sankcije izrečene na temelju Kaznenog zakona (Narodne novine, br. 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11 i 77/11; u daljnjem tekstu: KZ/97). Nadalje, potrebno ga je uskladiti i sa Zakonom o probaciji (Narodne novine, broj 99/18) i Zakonom o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (Narodne novine, br. 143/12, 105/15 i 32/17).

S time u vezi, pri izradi ovoga Zakona trebalo je posebno voditi računa da je KZ/11 promijenio sustav kaznenih sankcija, uvođenjem novog instituta modifikacije kazne - djelomične uvjetne osude, da više ne poznaje sudsku opomenu te da propisuje neke nove obligacije koje je moguće izreći uz kaznu, kao i neke nove sigurnosne mjere pa je i u tom dijelu, uvažavajući pravilo smislenog ograničenja, bilo potrebno odrediti sadržaj pomilovanja.

Postupak pomilovanja specifičan je po svojoj prirodi te, kao takav, nije usporediv sa sudskim ili upravnim postupkom. Iako se pomilovanjem, evidentno, zadire u kazne i druge sankcije koje su izrekli sudovi, postupak pomilovanja nipošto ne služi preispitivanju pravilnosti i zakonitosti pravomoćnih presuda. Drugim riječima, pomilovanje nije pravni lijek kojim bi se mogli ukloniti eventualni nedostaci sudske odluke, iako iskustvo iz prakse govori upravo suprotno, naime da osuđenici u molbama za pomilovanje primjerice opisuju tijek postupka koji se vodio protiv njih, polemiziraju s dokazima izvedenim za vrijeme postupka te ukazuju na neadekvatnost vrste i mjere izrečene kazne. Upravo suprotno, molba za pomilovanje je individualni čin kojim se osuđenik ili druga osoba ovlaštena na podnošenje molbe izravno obraća državnom poglavaru, tražeći od njega akt milosti.

Na zaključak kako institut pomilovanja nije nikakvo pravo zajamčeno Ustavom ili zakonom upućuje i već citirano rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, u kojem se, između ostalog, navodi kako „...nije utemeljeno tvrditi da je riječ o zakonu koji uređuje pojedino ili pojedina Ustavom zajamčena osobna i politička prava i slobode čovjeka. (...) Pitanja Ustavom

zajamčenih osobnih i političkih prava i sloboda čovjeka, odnosno pitanja ustrojstva, djelokruga i načina rada državnih tijela napose se ne mogu smatrati temeljnim, primarnim predmetom uređenja Zakona o pomilovanju.“.

Stoga je nužno osigurati sveobuhvatno sagledavanje svih činjenica i okolnosti na koje ukazuju podnositelji molbi za pomilovanje i osigurati dosljednu primjenu toga instituta samo na one slučajeve kada je to doista opravdano. U tu svrhu ovaj Zakon kao značajnu novost uvodi Povjerenstvo za pomilovanja, koje će se osnovati pri Ministarstvu pravosuđa (u daljnjem tekstu: ministarstvo). Namjera je zakonopisca da se Povjerenstvo za pomilovanja sastoji od eminentnih stručnjaka različitih struka, koji će, nakon temeljitog ocjenjivanja molbe za pomilovanje i relevantnih podataka prikupljenih tijekom postupka, Predsjedniku dostaviti obrazloženo mišljenje o osnovanosti svake pojedinačne molbe.

Osim gore navedenih usklađenja, Zakon o pomilovanju odgovorit će i na uočene teškoće ili probleme u praksi intervencijom u postupovne odredbe koje je potrebno unaprijediti i to uređenjem postupanja po molbi u slučaju kada ne postoje uvjeti da se vodi postupak pomilovanja te jasnijim propisivanjem sadržaja izvješća ministarstva o molbi za pomilovanje.

Prema tome, razlozi donošenja novog Zakona o pomilovanju su preciznije i jasnije propisivanje oblika i učinaka pomilovanja te određivanje uvjeta za podnošenje molbe za pomilovanje, posebno kada se njome traži prijevremena rehabilitacija (članci 3., 4., 5. i 6.), uključujući i otklanjanje uočenih nomotehničkih nedostataka te razjašnjenje odredbi radi otklanjanja nerazumijevanja primjene u praksi; zatim usuglašavanje teksta Zakona sa sustavom kaznenih sankcija propisanim u KZ/11 (članci 3. i 7.), novim Zakonom o probaciji i Zakonom o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji; te, napokon, uvođenje instituta Povjerenstva za pomilovanja s ciljem multidisciplinarnе analize okolnosti na koje podnositelj ukazuje u molbi za pomilovanje i ocjene opravdanosti davanja pomilovanja (članci 12. i 13.). Uz to će se i Predsjedniku omogućiti sveobuhvatniji i neposredniji uvid u svaki pojedini predmet pomilovanja (članak 14.).

III. OBJAŠNENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

U članku 1. određuje se materija koja se uređuje Zakonom.

Uz članak 2.

U članku 2. određuju se tijelo nadležno za davanje pomilovanja i sankcije za koje se može dati pomilovanje. Pomilovanja daje Predsjednik. Pomilovanje se može dati fizičkoj osobi, isključivo u odnosu na sankciju propisanu kaznenim zakonom, ako su je izrekli sudovi u Republici Hrvatskoj ili se izvršavaju u Republici Hrvatskoj. Institutu pomilovanja ne podliježu sankcije izrečene za prekršaje.

Uz članak 3.

U članku 3. određeni su oblici pomilovanja i odluke koje se mogu donijeti povodom molbe za pomilovanje, kao i odnos instituta pomilovanja prema trećim osobama.

Stavkom 1. propisani su oblici pomilovanja koje je moguće primijeniti prema poimence određenim pravomoćno osuđenim fizičkim osobama.

Točkom 1. određeno je da se pomilovanjem daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne.

Točkom 2. propisano je da se pomilovanjem izrečena kazna, djelomična uvjetna osuda, uvjetna osuda ili rad za opće dobro zamjenjuje blažom kaznom po vrsti i mjeri. KZ/11 u članku 40. stavku 1. određuje da su kazne novčana kazna, zatvor i dugotrajni zatvor, dok je u stavku 6. određeno kako se rad za opće dobro može izreći kao zamjena za kaznu zatvora ili novčanu kaznu. Općenito se ovom točkom osim kazni obuhvaćaju i njihove alternacije propisane kaznenim zakonodavstvom. U slučaju da Predsjednik dade pomilovanje na način da neku od kazni zamijeni, na primjer, uvjetnom osudom ili radom za opće dobro, osuđenik u potpunosti dolazi u pravni režim kao da mu je izrečenu kaznu zamijenio sud presudom, što znači da bi se onda takva uvjetna osuda ili rad za opće dobro također mogli opozvati, ukoliko se za to steknu uvjeti propisani u KZ/11.

Točkom 3. određeno je da se pomilovanjem može dati prijevremena rehabilitacija, što će, sukladno članku 17. stavka 1. Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (u daljnjem tekstu: ZOPOKER) podrazumijevati potpuno i trajno brisanje podataka kaznene evidencije iz baze podataka.

Točkom 4. određeno je da se pomilovanjem može ukinuti ili odrediti kraće trajanje pravne posljedice osude.

Točkom 5. propisuje se da se pomilovanjem može ukinuti ili odrediti kraće trajanje sigurnosne mjere zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti, zabrane upravljanja motornim vozilom i zabrane pristupa internetu, što su sve sigurnosne mjere koje poznaje KZ/11. Međutim, kako bi ovaj Zakon bio primjenjiv i na kaznenopravne sankcije izrečene na temelju KZ/97, bilo je nužno u katalogu sigurnosnih mjera koje podliježu institutu pomilovanja zadržati i sigurnosnu mjeru protjerivanje stranca iz zemlje, koju KZ/11 ne poznaje. Fizičkim osobama ne može se dati pomilovanje za sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja, obveznog liječenja od ovisnosti, obveznog psihosocijalnog tretmana te zabrane približavanja, udaljenja iz zajedničkog kućanstva i zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora. Ovo ograničenje osigurava provođenja tzv. medicinskih mjera, za koje je osnova i primjene, ali i ocjene potrebe trajanja, stručno medicinsko znanje. Logično je, smisleno i opravdano i ograničenje predsjedničke prerogative pomilovanja i za sigurnosne mjere zabrane približavanja, udaljenja iz zajedničkog kućanstva i zaštitnog nadzora po punom izvršenju kazne zatvora, s obzirom na specifičnosti tih mjera.

Stavkom 2. propisano je da se pomilovanjem ne dira u prava trećih osoba koja se temelje ne osudi. Tako institutu pomilovanja ne podliježe imovinskopravni zahtjev koji je nastao povodom počinjenja kaznenog djela, bez obzira na to da li je raspravljen u okviru kaznenog postupka ili je oštećenik svoje pravo ostvario u parnici. Isto tako, osuđenik u molbi za pomilovanje neće moći tražiti intervenciju državnog poglavara u odnosu na imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom koja mu je oduzeta.

Uz članak 4.

Člankom 4. propisani su učinci pomilovanja.

U stavku 1. propisano je da, kad se pomilovanjem izrečena kazna zatvora zamjenjuje blažom kaznom primijenit će se kaznenopravne sankcije propisane kaznenim zakonodavstvom Republike Hrvatske. Predmetnom odredbom propisuje se obligatorna primjena općih načela i instituta kaznenog zakonodavstva pri donošenju odluke o pomilovanju. Predsjednik nije ovlašten izreći ni jednu drugu sankciju osim onih koje poznaje kazneno zakonodavstvo.

U stavku 2. propisano je da ne postoji ograničenje za primjenu instituta pomilovanja prijevremenom rehabilitacijom, s obzirom na visinu izrečene kazne, kao ni s obzirom na vrstu kaznenog djela za koje je izrečena osuda. Ukoliko bi se drugim zakonom predvidio poseban režim evidentiranja određene vrste kaznenih djela, počinjenje na štetu određene kategorije osoba, Zakon o pomilovanju kao *lex specialis* osigurava punu ovlast Predsjedniku da daje pomilovanja za sva kaznena djela i u odnosu na sve kazne.

Stavkom 3. propisano je da su pravni učinci prijevremene rehabilitacije pomilovanjem istovjetni učincima rehabilitacije prema odredbama zakona kojim se uređuju pravne posljedice osude, kaznena evidencija i rehabilitacija. ZOPOKER u članku 18. određuje da se počinitelj kaznenog djela koji je pravomoćno osuđen ili je oslobođen kazne ima pravo nakon protoka zakonom određenog vremena i pod uvjetima koji su određeni tim Zakonom, smatrati osobom koja nije počinila kazneno djelo, a njezina prava i slobode ne mogu se razlikovati od prava i sloboda osoba koje nisu počinile kazneno djelo. Pravni učinci prijevremene rehabilitacije pomilovanjem ni na koji način se ne razlikuju od navedenih učinaka nastupanja rehabilitacije po sili zakona.

Uz članak 5.

Člankom 5. određen je krug osoba koje su ovlaštene podnijeti molbu za pomilovanje.

Stavkom 1. pripisano je da se postupak pokreće molbom osuđenika ili njegovog branitelja. Razumljivo je kako je u praksi najčešći slučaj da osuđenik osobno podnese molbu za pomilovanje. U članku 65. stavku 1. Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine broj 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14 i 70/17 – u daljnjem tekstu ZKP) propisano je da okrivljenik može imati branitelja prije početka i tijekom cijelog kaznenog postupka te postupka o izvanrednim pravnim lijekovima u skladu s tim Zakonom, kao i u postupku izvršenja kazne, mjera upozorenja ili sigurnosnih mjera sukladno posebnim propisima. Branitelj po prirodi stvari mora biti odvjetnik. Pomilovanje je sofisticiran pravni instrument te se predmetnom odredbom jamči pravilna zaštita interesa osuđenika kroz adekvatno pravno zastupanje.

Stavkom 2. određen je krug osoba koje mogu podnijeti molbu za osuđenika. Riječ je o osuđeniku bliskim osobama, koje su ovlaštene podnijeti žalbu u korist optuženika u kaznenom postupku i za koje se opravdano smatra da, na temelju srodstva ili životne povezanosti s osuđenikom, imaju interes tražiti od državnog poglavara njegovo pomilovanje. ZKP u članku 464. stavku 2. određuje da u korist optuženika žalbu mogu podnijeti i njegov bračni i izvanbračni drug, srodnik u ravnoj lozi, zakonski zastupnik, posvojitelj, posvojenik, brat, sestra i hranitelj. Sličnu odredbu sadrži i Zakon o izvršavanju kazne zatvora (Narodne novine broj 128/99, 55/00, 59/00, 129/00, 59/01, 67/01, 11/02, 190/03, 76/07, 27/08, 83/09, 18/11, 48/11, 125/11, 56/13 i 150/13 – u daljnjem tekstu ZIKZ), koji u članku 158. stavku 1. omogućava članovima obitelji zatvorenika da, uz njegov pristanak, podnesu prijedlog za uvjetni otpust. Predmetnim se stavkom tako ograničava krug podnositelja molbi te se na taj način eliminiraju molbe koje bi, pogotovo u osjetljivim i medijski eksponiranim predmetima, mogle podnositi nevladine organizacije ili različite političke interesne grupe, iako bi mnoge od tih molbi podnijele osobe koje, realno, nisu ni u kakvom bliskom odnosu prema osuđeniku. Daljnji argument je da postoje nepismeni ili teško bolesni osuđenici, koji nisu u stanju samostalno podnijeti molbu za pomilovanje, već to za njih čine bliske osobe.

Uz članak 6.

Člankom 6. propisuje se kada je moguće podnijeti molbu za pomilovanje.

Tako se stavkom 1. propisuje da je molbu za pomilovanje moguće podnijeti nakon pravomoćnosti presude, što je osnovni uvjet koji vrijedi za sve oblike pomilovanja.

Osim ovog temeljnog uvjeta, koji vrijedi za sve molbe za pomilovanje, stavkom 2. određeno je kako je molbu za pomilovanje prijevremenom rehabilitacijom moguće podnijeti tek nakon što je rehabilitacijski rok počeo teći. Iako je praksa i do sada bila takva, predmetnom odredbom se ovaj Zakon izričito usklađuje s člankom 19. ZOPOKER-a. To znači da se molba za pomilovanje kojom se traži prijevremena rehabilitacija može podnijeti tek nakon izdržane, zastarjele ili oprostene kazne kod osude na kaznu zatvora ili dugotrajnog zatvora, zatim od dana plaćanja

novčane kazne, od protoka roka provjeravanja kod uvjetne osude, od izvršenja rada za opće dobro i od pravomoćnosti odluke o oslobođenju od kazne.

Odredbom stavka 3. se propisuje da podnošenje molbe za pomilovanje ne dovodi do posljedica u postupku izvršenja izrečene sankcije u smislu da ne odgađa njezino izvršenje. Postupak povodom molbe za odgodu izvršavanja kazne zatvora sudski je postupak, reguliran ZIKZ-om te, iako je u praksi čest slučaj da osuđenik ili članovi njegove obitelji paralelno podnesu molbu za odgodu i molbu za pomilovanje, tijela uključena u postupak pomilovanja nisu uključena u odlučivanje o odgodi nastupa na izdržavanje kazne zatvora.

Uz članak 7.

Člankom 7. propisani su rokovi za ponavljanje molbe za pomilovanje. Rokovi za ponavljanje molbe uvijek se računaju od dana posljednje odluke o pomilovanju, a njihova duljina ovisi o duljini kazne na koju je osuđenik osuđen.

Stavkom je propisano je da je molbu za pomilovanje moguće ponoviti nakon donošenja posljednje odluke o pomilovanju nakon šest mjeseci ako je osuđenoj osobi izrečena kazna zatvora do tri godine ili blaža kazna.

Stavkom 2. propisano je da se molba za pomilovanje može ponoviti nakon godine dana, ako je ako je izrečena kazna zatvora iznad tri godine.

Stavkom 3. određeno je da se molba može ponoviti nakon dvije godine, u slučaju osude na kaznu zatvora u trajanju dužem od deset godina.

Stavkom 4. uređeno je ponavljanje molbe za pomilovanje kod osude na kaznu dugotrajnog zatvora. Prvi put molba se može ponoviti nakon deset godina računajući od dana donošenja odluke o pomilovanju, a iza toga moguće ju je ponovno podnijeti nakon tri godine od dana posljednje odluke o pomilovanju.

Uz članak 8.

Člankom 8. određen je način kako predati molbu za pomilovanje, odnosno tijelo nadležno za zaprimanje molbe za pomilovanje. Tako je opće pravilo da se molba za pomilovanje predaje nadležnoj ustrojstvenoj jedinici ministarstva, koje je nadležno i za prikupljanje sve relevantne dokumentacije potrebne za odlučivanje o molbi, sastavljanje izvješća povodom molbe te koje obavlja administrativne poslove za Povjerenstvo za pomilovanja.

Stavkom 1. propisano je da se molba predaje ministarstvu. Ako je molba predana drugom tijelu, a u praksi su česti slučajevi da se molba podnosi neposredno Uredu Predsjednika ili, rjeđe, sudovima, to tijelo će ju bez odgode dostaviti ministarstvu.

Stavkom 2. propisano je da osuđenik, koji se nalazi na izvršavanju kazne zatvora, molbu upućuje preko penalne ustanove u kojoj izvršava kaznu. U tom je slučaju kaznionica ili zatvor dužna ministarstvu, uz molbu koju dostavlja, priložiti i izvješće koje sadrži podatke o svim podacima kojima raspolaže, a koji su relevantni za odlučivanje o molbi.

Uz članak 9.

Člankom 9. regulirano je postupanje ministarstva u slučajevima kada ne postoje uvjeti za vođenje postupka pomilovanja.

Stavkom 1. taksativno su određeni slučajevi kada ne postoje uvjeti za vođenje postupka pomilovanja. Radi se o svojevrsnim postupovnim zaprekama ili negativnim procesnim pretpostavkama za vođenje postupka pomilovanja.

Stavkom 2. propisano je da će ministarstvo, u slučaju postojanja koje od okolnosti iz stavka 1. ovoga članka, dostaviti podnositelju molbe pisanu obavijest o postojanju tih okolnosti.

Stavkom 3. propisano je da ministarstvo pisanu obavijest u slučaju da je u međuvremenu kazna ili sigurnosna mjera izvršena, osim ako se molbom traži prijevremena rehabilitacija, zatim da je u međuvremenu nastupila rehabilitacija, da je osuđena osoba umrla ili je kazna izmijenjena

odlukom suda povodom izvanrednog pravnog lijeka, odnosno da je u međuvremenu osoba odustala od molbe, obligatorno dostavlja Predsjedniku, ako mu je molba već dostavljena. To će u praksi biti slučaj kada je molba za pomilovanje podnesena neposredno Predsjedniku, koji ju je onda proslijedio ministarstvu na nadležno postupanje ili je molbu ministarstvo nakon provedenog postupka dostavilo Predsjedniku zajedno s izvješćem, obrazloženim mišljenjem Povjerenstva za pomilovanja i drugom podacima relevantnim za odluku.

Uz članak 10.

Člankom 10. propisuje se postupanje ministarstva kada utvrdi da ne postoje negativne postupovne pretpostavke, zbog kojih se ne bi stekli zakonski uvjeti za postupanje po molbi za pomilovanje.

Stavkom 1. propisano je da će ministarstvo o podnesenoj molbi obavijestiti Predsjednika, a od zatvora odnosno kaznionice u kojoj osuđenik izvršava kaznu, suda koji je izrekao presudu prvog stupnja, suca izvršenja, probacijskog ureda te od drugih tijela po potrebi zatražiti dostavu svih relevantnih podataka kako bi se moglo izraditi izvješće o molbi. Od koga će zatražiti podatke, ovisi o tome koji se oblik pomilovanja traži molbom, koja je izrečena kazna i u kojoj je fazi postupak njezinog izvršavanja.

Prema stavku 2., navedena tijela dužna su dostaviti tražene, kao i sve druge podatke koje ocijene relevantnim za odluku o molbi.

Prema stavku 3., ministarstvo će u roku od 30 dana, računajući od dana zaprimanja zatraženih podataka, sačiniti izvješće o molbi za pomilovanje.

Uz članak 11.

Člankom 11. propisuje se koje podatke sadržava izvješće o molbi za pomilovanje. Pri tome se sadržaj izvješća razlikuje ovisno o tome radi li se o postupku pomilovanja u odnosu na izrečenu kaznu od onog za prijevremenu rehabilitaciju ili sigurnosnu mjeru, zatim s obzirom na specifičnosti kazni i drugih mjera propisanih kaznenim zakonodavstvom koje se mogu izreći.

Uz članak 12.

Člankom 12. uvodi se u Zakon o pomilovanju institut Povjerenstva za pomilovanja. Smisao predmetne odredbe je da se molbe za pomilovanja svakog pojedinog osuđenika, kao i podaci koje ministarstvo prikupi tijekom postupka, sveobuhvatno razmotre prije zauzimanja stava o opravdanosti molbe i navoda u njoj. Naime, iskustvo iz dosadašnje prakse pokazalo je da osuđenici i drugi ovlaštenici na podnošenje molbe u njoj navode različite okolnosti u prilog osnovanosti svojih zahtjeva, koji se tiču kako osobe samog počinitelja kaznenog djela, njegovih osobnih, obiteljskih, zdravstvenih ili materijalnih prilika te okolnosti počinjenja kaznenog djela. Nekada se radi o novim okolnostima koje su nastale nakon pravomoćnosti presude, ali nisu rijetki ni slučajevi da podnositelji molbi ukazuju na činjenice ili okolnosti koje, ne samo da su bile poznate sudu u trenutku donošenja presude, već ih je sud i uzeo u obzir, mahom kao olakotne okolnosti, prilikom odlučivanja o vrsti i mjeri kaznenopravne sankcije. Stajalište je zakonopisca, a takva je bila i dosadašnja praksa prilikom obrade pojedinih predmeta, da ove potonje okolnosti, u pravilu, ne bi trebale poslužiti kao osnova i za pomilovanje. Posebno u slučajevima kada je sud na temelju takvih olakotnih okolnosti primijenio institut ublažavanja kazne i osuđeniku izrekao kaznu ispod zakonom pripisanog minimuma za određeno kazneno djelo, davanjem pomilovanja izgubila bi se iz vida svrha propisivanja i izricanja kaznenopravnih sankcija, dok bi se, s druge strane, zanemarila svrha kažnjavanja.

Stoga se ukazala potreba da, prije nego što Predsjednik donese odluku o molbi za pomilovanje, svoje obrazloženo mišljenje o njoj iznese kolektivno tijelo koje bi se sastojalo od stručnjaka različitih struka. Nužnost postojanja takvog tijela postoji posebno od kada je Predsjednica Republike 5. veljače 2016. godine donijela Odluku o prestanku važenja Odluke o imenovanju

predsjednika i članova Komisije za pomilovanja Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 13/2016).

Stavkom 1. propisano je da se Povjerenstvo za pomilovanja osniva pri ministarstvu. Ministarstvo i inače vodi postupak pomilovanja, njemu se predaju molbe za pomilovanja, ono prikuplja relevantne podatke i sačinjava izvješća povodom molbi, a i do sada je ministar davao obrazloženi prijedlog povodom molbe pa je logično da se u okviru upravo tog ministarstva osniva stručno tijelo koje će razmatrati molbe i prikupljenu dokumentaciju.

Stavkom 2. propisano je da Povjerenstvo za pomilovanja ima sedam članova, a čine ga ministar te šest istaknutih stručnjaka, od kojih su dva člana Povjerenstva istaknuti stručnjaci iz područja prava, a po jedan je istaknuti stručnjak iz područja medicine, psihologije, sociologije i defektologije. Na opisani način postići će se interdisciplinarni pristup svakom pojedinom predmetu pomilovanja i njegovo sveobuhvatno razmatranje.

Stavkom 3. propisano je da Povjerenstvo ima predsjednika, a to je uvijek ministar, dakle ministar pravosuđa je član povjerenstva činjenicom obnašanja ministarske dužnosti i ujedno predsjedava Povjerenstvom. On imenuje preostalih šest članova Povjerenstva na temelju javnog poziva, koji se objavljuje na mrežnim stranicama ministarstva. Mandat članovima Povjerenstva traje četiri godine.

Stavkom 4. određeno je da Povjerenstvo donosi Poslovnik o radu Povjerenstva za pomilovanja. Poslovnikom je nužno detaljnije propisati način rada Povjerenstva, većinu glasova kojom će Povjerenstvo donositi odluke te izuzeće njegovih pojedinih članova. Naime, u praksi se može dogoditi da je molba za pomilovanje podnesena u odnosu na osuđenika, a da je neki od članova Povjerenstva sudjelovao u kaznenom postupku koji se vodio protiv njega, na primjer kao sudac, stranka u postupku ili njezin pravni zastupnik, svjedok ili vještak. U tom slučaju ne bi bilo prihvatljivo da taj član Povjerenstva odlučuje i o molbi za pomilovanje.

Stavkom 5. propisano je da ministarstvo obavlja administrativne poslove za Povjerenstvo za pomilovanja, budući da ono i inače obavlja tehnički i administrativni dio posla u postupcima pomilovanja.

Uz članak 13.

Člankom 13. pobliže je uređen rad Povjerenstva za pomilovanja. Detaljnije će ova materija biti propisana Poslovnikom.

Stavkom 1. određeno je da se izvješće o molbi za pomilovanje s predmetom spisa dostavlja Povjerenstvu. Riječ je o izvješću iz članka 11. ovoga Zakona kojeg sastavlja ustrojstvena jedinica u okviru ministarstva, nakon što prikupi sve relevantne podatke od nadležnih tijela.

Stavkom 2 propisano je da će Povjerenstvo u roku od 60 dana od dana primitka izvješća izraditi pisano obrazloženo mišljenje o molbi koje je temeljni akt koji se onda dostavlja Predsjedniku.

Uz članak 14.

Člankom 14. propisano je što sve ministarstvo dostavlja Predsjedniku povodom molbe za pomilovanje, pod uvjetom da je ona dopuštena, pravovremena i da ju je podnijela ovlaštena osoba. Osim same molbe, ministarstvo Predsjedniku bez odgađanja dostavlja izvješće iz članka 11. ovoga Zakona, obrazloženo mišljenje Povjerenstva za pomilovanja, kao i sve druge podatke koji će, ovisno o okolnostima slučaja, biti potrebni za donošenje odluke. Na opisani će se način, u odnosu na dosadašnje zakonsko rješenje, i Predsjedniku omogućiti sveobuhvatniji i neposredniji uvid u činjenice i okolnosti svakog pojedinog predmeta pomilovanja.

Uz članak 15.

Člankom 15. uređuje se postupanje nadležnih tijela nakon donošenja odluke o molbi za pomilovanje.

Stavkom 1. propisano je da Predsjednik odluku o molbi za pomilovanje dostavlja ministarstvu, koje onda o tome obavještava osuđenika.

Stavkom 2. propisano je da ministarstvo, ovisno o okolnostima pojedinog predmeta, o odluci o molbi za pomilovanje obavještava podnositelja molbe, pod uvjetom da je on osoba različita od osuđenika, zatim sud koji je donio prvostupanjsku presudu, penalnu ustanovu u kojoj osuđenik izvršava kaznu ili odakle je uvjetno otpušten s izdržavanja kazne te suca izvršenja.

Stavkom 3. propisano je da se odluka kojom se daje pomilovanje objavljuje u Narodnim novinama u skladu s propisima o zaštiti osobnih podataka. Za razliku od dosadašnjeg rješenja, ovim se Zakonom izrijekom propisuje da se samo odluka kojom se daje pomilovanje objavljuje u službenom glasilu Republike Hrvatske. Navedeno je rezultat odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-957/07 i U- I-2290/09 od 23. ožujka 2011. godine, kojima je, pri ocjeni ustavnosti članka 12. stavak 3. Zakona o pomilovanju, ukazano na pogrešnu praksu objavljivanja svih odluka o pomilovanju (i pozitivnih i negativnih).

Uz članak 16.

Člankom 16. propisano je da će ministar osnovati Povjerenstvo za pomilovanja u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Imajući u vidu odredbu članka 18., kojom je propisano da će se na postupke pomilovanja koji su u tijeku primjenjivati odredbe Zakona koji je važio u vrijeme podnošenja molbe, za imenovanje članova Povjerenstva primjeren je rok od 30 dana računajući od dana stupanja na snagu novog Zakona.

Uz članak 17.

Člankom 17. propisano je da će Povjerenstvo za pomilovanja donijeti poslovnik kojim će se propisati rad Povjerenstva za pomilovanja u roku od 30 dana od dana njegova osnivanja. Imajući u vidu odredbu članka 18., kojom je propisano da će se na postupke pomilovanja koji su u tijeku primjenjivati odredbe Zakona koji je važio u vrijeme podnošenja molbe te da je za imenovanje članova Povjerenstva propisan identičan rok od 30 dana računajući od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, razumno je da Povjerenstvo u istom roku, računajući od dana svog osnivanja, donese i predmetni poslovnik, čijim donošenjem će Povjerenstvo moći operativno početi s radom.

Uz članak 18.

Člankom 18. propisuje se koji će se zakon primijeniti u postupcima pomilovanja nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i pod kojim okolnostima je moguće i nakon stupanja na snagu ovoga Zakona primijeniti Zakon/03, što će biti slučaj za one postupke pomilovanja u kojima je molba za pomilovanje prije stupanja na snagu ovoga Zakona bila zaprimljena u ministarstvu.

Uz članak 19.

Člankom 19. propisano je da stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o pomilovanju (Narodne novine, broj 175/2003). Izuzetak će predstavljati postupci pomilovanja u koji su u tijeku, odnosno oni kod kojih je molba za pomilovanje zaprimljena u trenutku važenja Zakona/03.

Uz članak 20.

Člankom 20. propisano je da Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

IV. OCJENA I IZVORI SREDSTVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Hrvatski sabor je na 14. sjednici održanoj 20. rujna 2019. nakon rasprave donio zaključak kojim prihvaća Prijedlog zakona o pomilovanju i sve primjedbe, prijedloge i mišljenja iznesena u raspravi uputio je predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona. Predlagatelj je izradio Konačni prijedlog zakona o pomilovanju te pri tome uzeo u obzir i primjedbe, prijedloge i mišljenja Odbora za zakonodavstvo, Odbora za pravosuđe, Kluba zastupnika Nezavisne liste mladih (zastupnik Tomislav Panenić), Kluba zastupnika Socijaldemokratske partije (zastupnica Marta Luc-Polanc) te zastupnika Steve Culeja, Arsena Bauka, Petra Škorića i Ivana Čelića.

Članci iz Prijedloga koji su u Konačnom prijedlogu dopunjeni ili izmijenjeni:

- u članku 9. stavku 1. izbrisana je točka 9. kako bi se osigurala jednakost osuđenika, neovisno o tome da li su podnijeli prijedlog za uvjetni otpust ili ne
- u članku 10. stavku 1. propisana je dužnost ministarstva da obavijesti Predsjednika o podnesenoj molbi za pomilovanje
- u članku 10. stavku 3. propisana je obveza ministarstva da u roku od 30 dana od dana zaprimanja zatraženih podataka sačini izvješće o molbi za pomilovanje
- u članku 12. stavku 2. dodatno je pojašnjeno kako je ministar činjenicom obnašanja dužnosti član Povjerenstva koji mu predsjedava te je razrađen sastav Povjerenstva čiji se članovi imenuju iz reda istaknutih stručnjaka različitih profesija
- u članku 12. stavku 3. dodaje se dio odredbe na temelju kojeg se članove Povjerenstva imenuje na temelju javnog poziva
- također, predlagatelj je izmijenio odredbe članka 13. stavka 2. i članka 14.

VI. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, TE RAZLOZI NEPRIHVATANJA

Nije prihvaćen prijedlog Odbora za pravosuđe Hrvatskoga sabora da se uredi mogućnost Predsjedniku Republike da prije donošenja odluke pozove predsjednika Povjerenstva za pomilovanja radi potrebnih objašnjenja. Predviđa se da će Predsjednik Republike, pored molbe za pomilovanje i izvješća s mišljenjem Povjerenstva, zaprimiti i svu relevantnu dokumentaciju, prije svega presudu, na temelju čega će moći odlučiti o molbi. Napominje se kako će stav Povjerenstva o svakoj pojedinoj molbi biti jasan pa je zakonopisac mišljenja da bi bilo kakva eventualna pojašnjenja njegova predsjednika po tom pitanju bila nepotrebna.

Nije prihvaćen prijedlog Odbora za pravosuđe Hrvatskoga sabora da se uredi obveza Povjerenstva da prije davanja mišljenja obavi razgovor s podnositeljem molbe. Naime, po prirodi stvari se očekuje da podnositelj u molbi jasno artikulira razloge zbog kojih traži

pomilovanje te da svoje navode, ako je ikako moguće, potkrijepi određenim dokazima. Nadalje, ustrojstvena jedinica u okviru Ministarstva pravosuđa koja obrađuje molbe prikuplja svu relevantnu dokumentaciju iz koje se mogu provjeriti navodi u molbi. Obavljanje razgovora s podnositeljem stoga bi predstavljalo nepotrebno usložnjavanje i odugovlačenje postupka, bez jasne i smislene svrhe koja bi se na taj način trebala postići. Osim toga, predložena radnja saslušavanja podnositelja molbe nužno bi zahtijevala proširivanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta Ministarstva koje vodi postupak, za što bi, po prirodi stvari, bilo neophodno osigurati i financijska sredstva.

Nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika Nezavisne liste mladih da se propiše javno objavljivanje preporuke Povjerenstva za pomilovanja. Pod „preporukom“ se vjerojatno misli na mišljenje koji će se dostavljati Predsjedniku Republike. Naime, mišljenje Povjerenstva ni u kojem slučaju ne predstavljaju konačnu odluku o molbi za pomilovanje te ne obvezuju Predsjednika Republike prilikom odlučivanja o molbi. Osim toga, propisivanje objavljivanja mišljenja Povjerenstva bilo bi u suprotnosti s propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

Nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika Nezavisne liste mladih da se Povjerenstvo osniva u okviru Ureda Predsjednika Republike ili Hrvatskoga sabora. Savjetodavna tijela koja pomažu Predsjedniku Republike u obavljanju njegove dužnosti regulirana su člankom 106. Ustava Republike Hrvatske te nije moguće njihovo propisivanje Zakonom o pomilovanju. Isto vrijedi i za prijedlog da se Povjerenstvo osnuje u okviru Hrvatskoga sabora, uz napomenu kako bi se radilo o očitom kršenju načela diobe vlasti.

Nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika SDP-a da se Predsjednika Republike uključi u rad Povjerenstva za pomilovanja na način da on donosi odluku o molbi kao sastavni dio Povjerenstva. Upravo ovakvo rješenje predstavljalo bi kršenje načela diobe vlasti te ograničavanje ustavne prerogative Predsjednika Republike, budući da on odluku donosi samostalno.

Nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika SDP-a da se uvede kontradiktornost u postupak na način da Povjerenstvo sasluša podnositelja molbe. Postupak pomilovanja specifičan je po svojoj prirodi te ga je nemoguće uspoređivati s upravnim ili sudskim postupkom, slijedom čega je uspostava analogije po pitanju kontradiktornosti postupka besmislena. Osim toga, molba za pomilovanje može se podnijeti tek nakon pravomoćnosti presude te ona nipošto ne smije postati vrsta pravnog lijeka povodom kojeg bi se eventualno preispitivala pravilnost i zakonitost presude, jer bi to bilo očigledno narušavanje načela diobe vlasti. Uz to, dosljedna primjena načela kontradiktornosti podrazumijevala bi onda i saslušanje suprotne strane, a to bi bila žrtva ili oštećenik predmetnog kaznenog djela. Obavljanje razgovora s podnositeljem predstavljalo bi i nepotrebno usložnjavanje te odugovlačenje postupka, a zahtijevalo bi i osiguravanje dodatnih financijska sredstva.

Nije prihvaćen prijedlog zastupnika Steve Culeja (HDZ) da se ukine institut pomilovanja. Davanje pomilovanja je ovlast Predsjednika Republike propisana Ustavom pa bi se ovakva intervencija mogla provesti jedino izmjenom Ustava.

Nije prihvaćen prijedlog zastupnika Steve Culeja (HDZ) da se propišu ograničenja mogućnosti pomilovanja za najteža kaznena djela iz razloga što Ustav Republike Hrvatske, dajući Predsjedniku Republike ovlast da daje pomilovanje ne poznaje nikakva ograničenja.

Nije prihvaćen prijedlog zastupnika Arsena Bauka (SDP) da se imenovanje članova Povjerenstva ostavi u nadležnosti Predsjednika Republike, odnosno da se zadrži komisija za pomilovanja u Uredu Predsjednika.

Nije prihvaćen prijedlog zastupnika Arsena Bauka (SDP) da se u članku 3. propiše da ranija osuđivanost i u slučaju pomilovanja prijevremenom rehabilitacijom ostaje zapreka za kandidiranje na izborima. Uvjeti pod kojima se mogu isticati kandidature na izborima regulirane su drugim propisima i nisu materija Zakona o pomilovanju. Nadalje, pravni učinak rehabilitacije – a to je da se neka osoba smatra neosuđivanom te da ima sva prava građanina utvrđena Ustavom, zakonima i drugim propisima – nastupa neovisno o tome da li je do rehabilitacije došlo po sili zakona protekom propisnih rokova ili pomilovanjem te ga nije moguće selektivno ograničavati.

Nije prihvaćen prijedlog zastupnika Petra Škorića (HDZ) da se propiše javnost rada Povjerenstva za pomilovanja kao suvišno, budući da djelovanje Povjerenstva ne rezultira konačnom odlukom povodom molbe za pomilovanje.

Nije prihvaćen prijedlog zastupnika Ivana Čelića (HDZ) da predsjednik Povjerenstva za pomilovanja, umjesto ministra nadležnog za poslove pravosuđa bude osoba iz redova istaknutih pravnih stručnjaka. Molbe za pomilovanje podnose se Ministarstvu, koje obavlja administrativne poslove te sastavlja izvješće koje se dostavlja Predsjedniku Republike. Osim toga, Povjerenstvo se osniva pri Ministarstvu. Stoga je logično da ministar, činjenicom obnašanja te dužnosti, ima svojstvo predsjednika Povjerenstva. Osim toga, ističe se kako će ministar, kao predsjednik povjerenstva, biti prvi među jednakima te neće imati posebne ovlasti u odnosu na ostale članove Povjerenstva.